

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 25. Explicatio horum verborum: Veni ad salvandum nos, Domine
Deus noster. Cur Christus exspectatus tamdiu tardarit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Gen. 49: Postremo, quomodo Christus recte dicatur ex-
Ioan. 12, *peccato gentium.* Quia *Gentiles accesserunt ad*
Ioan. 12, *Philippum, & rogabant eum dicens: Domine vo-*
luntus Jesu, videre. Nempe hoc fuit continuum
 tum legis antiquae desiderium, per longa Patrum
 suspiria insinuatum, tum etiam gentium. Et si id
 non fuit ex prava luce cognitionis venturi Mes-
 siae, fuit saltem ex infinita communi lapsa natu-
 ra in languore & infirmitate detenta, quae tota
 etiam in gentibus ad JESUM SALVATOREM
 tamquam aegra ad medicum anhelabat, & libera-
 torem expectabat. Et certe, non sine mysterio,
 quando gentes hoc desiderium caperunt expri-
 mere videndi JESUM, dixit ipse: *Nunc venit*
hora ut clarificetur filius hominis. Clarificandus e-
 nim erat maxime in gentibus: quae ex caecitate
 Judaeis ad fidei claritatem venturae erant, & cum
 adoratae qui dictus erat *expectatio gentium,* &
Salvator carum.

Clamemus ergo cum Turtare nostra gemente:
 O Emmanuel, O Rex, O Legifer, O Expectatio
 gentium. O Salvator carum! Propere & veni ad
 salvandas omnes gentes; fac ut rede adrent Regem,
 agnoscant Legislatorem, colant Salvatorem, ve-
 nerentur Dominum & Deum suum, Promove in
 illis regnum tuum aeternum, regnum fidei, gra-
 tiae, & amoris: ut tandem provehantur ad regnum
 aeternum: ubi non amplius Caro aut Daemon, non
 Mundi lex aut peccati dominabitur, sed tu regna-
 bis in cordibus omnium. Ubi abstergetur omnes
 lachrymae, cessabit gemitus, complebitur om-
 nis expectatio, & omnia desideria in saecula sae-
 culorum in Te centro amoris totius, centroque om-
 nium desideriorum.

LECTIO XXV.

De tertia parte septimae vocis.

Veni ad salvandum nos Domine Deus noster.

Cur **Christus** **expecta-** **tionis** **tam-** **diu tar-** **darit.**
 Hæ itaque sunt septem voces gementes, quo
 quidem mystico numero, universitatem sa-
 cris in scripturis designante, Ecclesia omnes uni-
 versim voces, tam Patriarcharum, quam Prophe-
 tarum, cæterorumque iustorum ad adventum Ju-
 sti suspirantium, representat; advocans etiam tho-
 do illum usdem vocibus cum gemitu pio, ut invi-
 sibiliter in animas quotidie adveniat, qui visibili-
 ter tandem sese olim exhibuit, hæc aut similibus
 vocibus accersitus.

Sed hic explicandum restat, cur tamdiu tardaret
 adventus Christi: quandoquidem à mundi pri-
 mordius tot oraculis prædictus fuerit, tot iustorum
 desideris & suspiris exoptatus. Rationes multas
 tradidimus in Horto Pastorum, quæ hic breviter à
 nobis repetendæ sunt.

R. 1. **Homo** **statim** **post lap-** **sum**
 Prima ratio desumi potest ex ratione morbi
 quo homo laborabat, postquam per peccatum na-
 tura tota infecta fuit. Non enim videtur conve-
 niens ut homo statim remedium inveniret à pec-

cato, ne mali quo laborabat perniciem & benefi-
 cii quod accepturus erat, magnitudinem ignora-
 ret. Dilata ergo fuit medicina, ut interea morbi
 magnitudo innotesceret, & gratiæ mediatoris ne-
 cessitas appareret. Homo enim superbiendo pec-
 carat, & ideo debuit se humiliando agnoscere in-
 digere liberatore, & diu ad Deum clamare. Reli-
 quit ergo Deus prius hominem in libertate arbitrii
 in lege naturæ, ut sic vires naturæ suæ agnosceret,
 ubi cum deficeret, legem accepit, quæ datâ invaluit
 morbus, non legis, sed naturæ vitio, dum ita natu-
 ræ cogitata infirmitate, clamaret ad medicum, &
 gratiæ quaereret auxilium: Sic læpè medicus expec-
 tat, ut malum ad summum increverit, ut artem o-
 stendat. Ita cum naturæ lex, nec Moylis sufficere
 potuit illustrior apparuit ars Christi, & effectus
 gratiæ ejus Simalque tarditas hæc cessit in puni-
 tionem peccati; quia ostendere voluit homini,
 quam grave fuerit peccatum primi hominis, &
 quam sibi displicerit, dum per tot annorum mil-
 lia illud punivit. Jacebat ergo homo quatuor mil-
 libus annorum æger, plane desperatus in putredine
 & corruptione. Vilitate cum venerant tot Prophe-
 tæ consolationis aliquid & spei dare poterant,
 sanitatem non poterant. Necessarium fuit cla-
 mare, ad medicum, qui unguento confectio ex suis
 visceribus, solus poterat mederi, & omnem lan-
 guorem tollere.

R. 2.
R. 3.
 Secunda ratio. sumitur ex parte dignitatis Ver-
 bi, ut quanto is qui expectabatur major erat, tanto
 cum præconium longior series præcederet qui variis
 signis, figuris, oraculis, mentibus hominum
 cum representarent. Unde prædicandus fuit per
 multam seriem temporum & annorum.

R. 4.
 Tertia ratio. est, quia debebat prius disponi ad
 tantum mysterium suscipiendum, & instrui mun-
 dus ad fidem illius mysterii, ut facilis crederetur
 Quod factum est, 1. per Legem naturalem, & gene-
 ralem promissionem, spemque Mediatoris, 2.
 Per Legem scriptam & expressiores Prophetas, 3.
 Per tot caeremonias & sacrificia, quæ Christum
 præfigurabant, & promittebant: instruebatur enim
 genus humanum, & initiabatur ad futurum in ara
 crucis sacrificium: Hæc salutaris operis mora nos cæcæ
 S. Leo, *paciores suæ vocationis effecit, ut quod multis signis,*
vocebus, & mysteriis fuerat præannunciatum, in his
diebus Evangelii non esset ambiguum.

Sed dicit aliquis: Si Deus propter salutem ho-
 minum homo factus est, cur non ab initio, ut plu-
 res salvarentur? Multi enim ignorantes Deum, in
 peccato suo perierunt in diversis sæculis.

R. 1. Deum illo tempore venisse, quod ad salu-
 tem electorum congruentissimum fuit, & licet ve-
 niret omnes salvare quo ad sufficientiam, non ta-
 men omnes quo ad efficaciam, sed solum electos.
 Cur autem hi, & cur in tanto numero electi, quis
 cognovit sensum Domini? Voluit in his qui libe-
 rantur ostendere misericordiam, in his qui ob pec-
 cata puniuntur, justitiam.

Fides & charitas paulatim languescunt.

2. Non plures salvandos licet venisset initio, si consideremus conditionem hominum, quia tunc pauci erant homines ad suscipiendam eius doctrinam, & pauci qui eius gratia & presentia fruerebantur, aut quibus Evangelium vel ab ipso, vel a discipulis posset praedicari. Deinde paulatim fides & charitas languerent, quia haec est hominum conditio. Nam videmus in Ecclesia primitiva, homines paulatim a fervore declinasse. Videmus & initio mundi Dei cognitionem & morum honestatem statim capisse languere, & deficere. Videmus & in religionibus, quomodo paulatim deficient a primo fervore. Sic ergo brevi tempore, & in paucis hominibus fervor fidei durasset, & genere humano propagato, fides illius mysterii obcurata jam foret.

Convenientissimo itaque tempore Christus venit: Venit enim velut in medio saeculorum, tanquam communis Salvator, iuxta illud: Opus tuum, in medio annorum vivifica illud. In medio annorum captivitas, & peregrinationis nostrae, notum fecit Dominus salutare suum: quod non est intelligendum praecise (nam sic scirent diem iudicii, saltem Angeli) sed morali quadam ratione. Et proprie loquendo, in scriptura illud dicitur in medio quod est inter extrema, licet non sint aequalia. Non ergo plane in initio venit, nec omnino in fine, sed ut in medio, ut plurius modis omnes salvarentur. Primo aliqui salvati sunt, per fidem venturi, 2. Alii per finem praesentis. 3. Alii per fidem praeteriti Pro quo etiam nota, quod triplex est perfectio, juxta D. Thom. perfectio naturae, gratiae, & gloria.

Perfectio naturae fuit in principio saeculorum. Perfectio gloriae erit in fine. Perfectio gratiae media est inter utramque. Ideo Christus per quem gratia facta est, circa medium saeculorum venit: ut communis Salvator. Nec decuit differri in finem omnino saeculi, quia jam mores omnino corrupti forent, fides amissa, & animi desperatione fracti. Quod facile creditur, qui corruptionem morum in lege naturae & scriptura, cum ad fines suos devenerunt, consideraverit. Tempus tamen novi testamenti aliquando dicitur finis saeculorum. Nis sanus in quos fines saeculorum de venerunt. In novissima diebus erit praeparatus mens domus Domini: Et tunc novissima hora est. Quae omnia dicuntur, quia hoc tempore data est lex ultima, & completae Prophetiae, estque ultima aetas mundi. Habet enim mundus sex aetates juxta S. Augustin. Prima aetas, ab Adam usque ad diluvium. 2. A diluvio usque ad Abraham. 3. Ab Abraham usque ad David. 4. A David usque ad captivitatem Babylonicam. 5. Ab illa captivitate usque ad Christum. 6. A Christo usque ad finem mundi.

Haec licet diuturnior sit, censeatur una, quia durat semper eadem Ecclesia, eadem forma regiminis, eadem gratiae communicatio, eadem lex, idem Sacerdotium.

1. Joan. 2. Dicitur Et hoc tempus, Novissima hora, comparatione ad aeternitatem, ad quam mille anni sunt

tanquam dies hellebrae quae praeterit. Quidam S. Hugo conjurans daemones, inquit Hugo, cum interrogabat in persona oblesca, quando cecidisset de Caelo? Respondit. Heri. Cui ille: Mentiris, inquit, Pater mendacis. At daemones. Cur me arguis mendacis? Si scires aeternitatem, totum tempus a constitutione mundi unam horam reputares.

Porro, opportunissimo Tempore Christum venisse docet D. Bern. his verbis: Sapienter disposuit opportunus tempore, ut iam magis esset necessarium, tunc primo missum afferret auxilium: nam lux divina totius aetate tempore erat abundante iniquitate, refriguerat charitas: iam venit, non apparebat Angelus: non loquebatur. Propheta, resurrexerunt animi velut desperatione viti, praenimia hominum obstinatione. At ego, ait spiritus, tunc dixi, ecce venio. Sic sic, dum medium silentium tenerent omnia, omnipotens sermo tuus Domine, a regalibus sedibus venit. Etc.

Hinc tempus quo Christus venit, dicitur Plurimudo tempore. 1. Quia erat tempus illud opportunum, quo debebant impleri divina promissiones. 2. Quia tunc debebant impleri Prophetiae vaticiniosae. 3. Quia debebant impleri omnes figurae & caeremoniae legales. 4. Quia illo tempore debebat dari plenitudo gratiae, & donorum spirituum. Denique, quia & illo tempore debebant impleri iustitiae Angelorum, & restaurari iniuria, siue quae in caelis, siue quae in terris sunt.

LECTIO XXVI.

Re. apitularia septem vocum.

Orto tandem Christo, & carne nostravestito, Turtur Ecclesiae gementi & suspiranti possumus dicere illud Isaiae in Cantico, Christi adventum haec vox est: plenum concernente: Exulta Et lauda habi- solamen ratio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus Israel, accipit. Quasi dicat: iam completa sunt desideria tua, iam Isai. 12. Deipromissa cernere potes, vottique tuis frui, & dicere: Ego autem in Domino gaudio, & exultabo. Abac. 3. in Jesu Salutaris meo. Potes jam & illud occinere: Isai. 117. Benedictus qui venit in nomine Domini. Deo Dominus: Et illuxit nobis. Transi in Bethleem & vide verbum quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis: Ibi convertit planctum in gaudium tibi, & confidit sacum tuum, iudicium tristitiae, dum induit sacum mortalitatis tuae, ut te circumvestiret indumento salutis, veste laetitiae, & immortalitatis tuae potere.

Primo itaque sitte gemitu, o Turtur, nam desiderium illud tuum impletum est, quo primum te in clamantem audivimus: O Sapientia quae ex ora Altissimi prodisti, a fine usque ad finem astingens fortiter, sua vitaeque dispositione omnia veni ad docendum nostram prudentiam. Transi in Bethleem, & ibi agnosce Sapientiam Patris, quae ex mente & corde ejus processit: ibi ostendit quale sit cor, & quam benigna erga te voluntas ejus. Ibi incipe quomodo inchoat Sapientia mysterium illud magnum